

Sygn. akt VI U 3007/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 11 września 2013 r., znak: (...)

w sprawie: J. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. B. prawo do emerytury od dnia (...)r.,
- 2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,
- 3) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., odmówił J. B. prawa do emerytury, albowiem nie udowodnił on wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Na dzień 1 stycznia 1999 r. przyjęto staż sumaryczny 30 lat, 2 miesiące i 4 dni. Zakład nie okresu pracy w (...) Spółdzielni (...) w S. i Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) od dnia 2.09.1968r do 31.03.1995 r. jako pracy w warunkach szczególnych z powodu wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w takich warunkach przez nieuprawniony podmiot.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu wskazał, iż wykonywał pracę w warunkach szczególnych ponad 15 lat w tym (...) Spółdzielni (...) w S. i Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) od dnia 2.09.1968r do 31.03.1995 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony J. B. urodził się w dniu (...). Do dnia 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie 30 lat, 2 miesiące i 4 dni okresów składkowych. Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę 26.08.2013 r.

okoliczności bezsporne

Ubezpieczony J. B. zatrudnił się w (...) (...) Spółdzielni (...) w S. 2.09.1968 r. na podstawie umowy o naukę zawodu elektromontera, po ukończeniu której został zatrudniony od 1.08.1971 r. jako stażysta elektryk. Kadrowa, która sporządzała angaż z dnia 1.08.1971 r. wpisała w nim stanowisko elektryka. Ubezpieczony pracował przy realizacji zamówień składanych w tej spółdzielni przez podmioty zewnętrzne. Pracował przy naprawach linii napowietrznych niskiego napięcia na rzecz konkretnych odbiorców, przy wymianie żarówek na lampach oświetleniowych znajdujących się na słupach energetycznych, przy przyłączaniu budynków mieszkalnych do linii niskiego napięcia linii napowietrznej i kablowej, przy montażu stojaków dachowych do linii energetycznych, które służyły do przesyłu energii elektrycznej. Wykonywał roboty ziemne związane z zakładaniem uziemienia ochronnego. Z dniem 29.04.1974 r. ubezpieczony uzyskał zaświadczenie kwalifikacji w zakresie eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Od 10.07.1976 r. ubezpieczonego przejęło Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu (...) w B.. Od 1.01.1982 r. ubezpieczony przeszedł z powrotem do (...) Spółem jako elektromonter. Ubezpieczony pracował przy wymianie wentylatorów w masarniach i w chłodniach. Wymieniał też agregaty w masarniach. W piekarniach wymieniał transformatory bezpieczeństwa. Konserwował rozdzielnie energetyczne, naprawiał maszyny elektroenergetyczne w piekarni i masarni, obsługiwał agregat prądowórczy a w browarze naprawiał silniki przy rozlewaczkach i transporterach. To była stała praca ubezpieczonego w pełnym wymiarze czasu pracy. Sporadycznie ubezpieczony zajmował się zakładaniem instalacji elektrycznych w domkach jednorodzinnych.

W świadectwie pracy z dnia 31.12.1981 r. wystawionym ubezpieczonemu przez Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu (...) w B. wpisano, że pracował on w okresie od 2.09.1968 r. do 30.03.1995r. jako instalator urządzeń elektrycznych. W świadectwie pracy z dnia 31.12.1981 r. wystawionym ubezpieczonemu (...) Spółdzielnię (...) w S. wpisano, że pracował on w okresie od 1.01.1982 r. do 31.03.1995r. jako elektryk

dowód: umowa o prace i dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonego, świadectwa pracy w aktach rentowych, zeznania świadków R. G. i R. S., zeznania ubezpieczonego zapis protokołu rozprawy płyta k.46 verte, zeznania świadków J. J. i Z. T. –zapis protokołu rozprawy płyta k.108 verte

Powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie wskazanych dokumentów, których prawdziwości i wiarygodności strony w toku procesu nie kwestionowały. Wiarygodne okazały się także zeznania świadków R. G., R. S., J. J. i Z. T. którzy jednoznacznie wskazali, że w spornym okresie ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu w warunkach szczególnych, w charakterze elektromontera przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych.

Dowody te korelują wzajemnie ze sobą i z całokształtem zebranego materiału dowodowego, nie ma więc żadnych podstaw, aby je kwestionować, tym bardziej, że przesłuchani świadkowie nie mieli żadnego interesu zeznawać w sposób korzystny dla ubezpieczonego. Podkreślenia wymaga przy tym, iż świadkowie ci byli w tym samym okresie czasu zatrudnieni u pracodawcy ubezpieczonego, stąd musieli mieć pełną świadomość co do charakteru stanowiska i wykonywanych przez niego obowiązków.

Stosownie do treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.; powoływana dalej jako „ustawa”):

1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ustawy w związku z paragrafami 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prawo do emerytury może nabyć mężczyzna który spełnia następujące przesłanki: ukończył 60 lat; posiada co najmniej 25 letni okres zatrudnienia (art. 27 pkt 2 ustawy), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zgodnie z § 2 ust 1 cytowanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (ust. 1). Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (ust. 2).

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak SN w orzeczeniu z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony. Postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c., zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, przy czym Sąd nie jest związany środkami dowodowymi dopuszczalnymi przed organami rentowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, to m.in. stosownie do wykazu A działu II załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. – prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych, którą to pracę wykonywał właśnie ubezpieczony.

W judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się jednolicie, iż przewidziane w art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008/5-6/81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008/21-22/328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, Lex nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, Lex nr 509022). Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury z art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach, należy stwierdzić, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie przemawia za uznaniem, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, stale i w pełnym wymiarze czasu w (...) Spółdzielni (...) w S. i Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w okresie od dnia 2.09.1968r do 31.03.1995 r.

Okres ten wynosi ponad 15 pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu Okręgowego wobec długości pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych fakt, że sporadycznie (raz na pół roku przez pare dni) ubezpieczony zajmował się zakładaniem instalacji elektrycznych w domach nie może przemawiać przeciwko ustaleniu, że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Skoro więc przedstawione wyżej dowody wskazują jednoznacznie, że w spornym okresie ubezpieczony wykonywał powołane prace elektromontera przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych, to tym samym yw ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, iż wykonywał on ponad wymagane 15 lat pracę w warunkach szczególnych. Wnioskodawca spełnia zatem wszystkie warunki konieczne do przyznania emerytury określone w cytowanych wyżej przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stąd prawo to przyznano mu począwszy od dnia (...)a więc od dnia, w którym ukończył on 60 lat.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd Okręgowy zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy emerytalno- rentowej FUS z urzędu orzekał w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonego. Ubezpieczony za sporny okres zatrudnienia nie przedłożył właściwego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych a jedynie zaświadczenie wystawione przez przechowawcę akt które z przyczyn formalnych zostały zakwestionowane przez pozwany organ rentowy. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonemu prawa do żądanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność świadczenia przez odwołującego zatrudnienia w warunkach

SSO Ewa Milczarek